

**РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

**ОДГОВОРИ
НА ДОПОЛНИТЕЛНИТЕ ПРАШАЊА НА ЕВРОПСКАТА КОМИСИЈА
ОД ОБЛАСТА НА ПОЛИТИЧКИТЕ КРИТЕРИУМИ**

Скопје, септември 2005 година

1. Дали Владата може да објасни под кои услови предвидени во Законот Владата може да склучува непосредни спогодби за продажба на јавно земјиште/имот? Може ли Владата да потврди дека единствено „висок јавен или економски интерес“ може да го оправда изборот на постапка за директна набавка за тендери кои вредат повеќе од 3000 евра?

Правата и обврските во поглед на градежното земјиште (изградено и неизградено) се уредуваат со Законот за градежно земјиште („Службен весник на Република Македонија“ бр. 53/01, 97/01),. Со овој Закон се регулира и прашањето на продажба на градежно земјиште (неизградено) кога е тоа сопственост на Републиката.

Генерално, продажбата на државниот имот е регулирана со Законот за користење и располагање со стварите на државните органи („Службен весник на Република Македонија“ бр.8/2005), со кој се уредува и постапката за продажба на земјиштето кога е тоа во функција на објект – сопственост на Републиката.

Законот за јавни набавки („Службен весник на Република Македонија“ бр. 19/04), (во кој споменатите 3000 евра се поставени како праг за набавка од мала вредност), не е релевантниот закон во случај кога јавните субјекти се јавуваат како продавачи или закуподавци на земјиште, градежни објекти или друга недвижност или права кои произлегуваат од истите (подетално за ова во основните одговори на Прашалникот 01_V_A).

Подолу подетално се објаснети претходното споменатите два сегменти од поставеното прашање.

Услови за продажба на градежно земјиште

Според член 13 од Законот за градежно земјиште („Службен весник на Република Македонија“, бр. 53/2001, 97/01), градежно земјиште во сопственост на Република Македонија, може да се отуѓи, да се даде под концесија и под закуп.

Според став 2 од членот 13 од Законот за градежно земјиште, градежното земјиште се отуѓува и дава под закуп со јавно наддавање и со непосредна спогодба, а според ставот 3, отуѓувањето и давањето под закуп на градежното земјиште го врши орган на државната управа надлежен за работите што се однесуваат на градежното земјиште. Надлежен орган за работите за уредувањето на просторот и управувањето со градежното земјиште сопственост на Републиката согласно Законот за организација на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија“ бр. 58/00 и 44/02) е Министерството за транспорт и врски.

Според ставот 4 од членот 13 од Законот за градежно земјиште, начинот и постапката на отуѓувањето на градежното земјиште преку јавно наддавање и со непосредна спогодба, давањето под закуп, висината на посебните трошоци на постапката за отуѓување и давањето под закуп, како и висината на надоместокот ги пропишува Владата на Република Македонија.

Врз оваа законска основа, Владата ја донесе Уредбата за начинот и постапката на отуѓувањето, висината на посебните трошоци, на постапките за отуѓувањето и давањето под закуп на градежно земјиште сопственост на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.79/01, 103/01 38/02,51/03 и 95/04), во која е предвидена постапка за отуѓувањето на градежното земјиште по пат на јавното наддавање, по пат на непосредна спогодба и давањето под долготрајниот закуп.

Напред цитираната Уредба, во членот 12 став 1 ги регулира случаите под кои градежно земјиште сопственост на Република Македонија, може да се отуѓи со непосредна спогодба:

- кога и на повторното јавно наддавање за отуѓување не се јавиле заинтересирани домашни физички и правни лица;
- за потребите на верските заедници за изградба на верски објекти предвидени со важечките урбанистички планови;
- дооформување на градежна парцела предвидена со урбанистички план, доколку сопственикот има повеќе од 50% од градежната парцела;
- за изграден објект со градежна документација, на градежно земјиште на кое не е стекнато корисничко право;
- за изграден објект до 01.02.1996 година без одобрение за градење, а вклопен во урбанистички план;
- за изградба на објекти на дипломатски конзуларни претставништва, како и организации и специјализирани агенции на ОН и Советот на Европа, по претходна согласност на министерот за надворешни работи;
- градежно земјиште кое согласно Законот за експропријација е експроприрано, а е постигната согласност во замена да се даде друго градежно земјиште; и
- за изградба на административно- деловни, индустриски и други стопански објекти, јавни спортско-рекреативни, станбени објекти и комплекси по предлог на правно лице во мешовита сопственост регистрирано во трговскиот регистар на Република Македонија, врз основа на инвестициона програма, усвоена од министерот за транспорт и врски.

Со членот 13 од Уредбата е предвидено дека при отуѓувањето на градежното земјиште во наведените случаи од членот 12 од Уредбата, правото на сопственост на градежното земјиште се стекнува врз основа на договор за отуѓување на градежно земјиште по предлог на заинтересираната страна.

Со цел да се намалат дискреционите права на избраните и именуваните функционери, вклучително и на министерот за транспорт и врски, Владата на Република Македонија направи измена и дополнување на напред наведената Уредба („Службен весник на Република Македонија“ бр.95/04). Имено, извршено е дополнување на членот 13 со додавање на нов став 2 кој гласи: „Договорот од став 1 на член 13, во случај на отуѓување на градежно земјиште од член 12, алинеи 6 и 8 го склучува министерот за транспорт и врски, по претходно добиена согласност од Владата на Република Македонија“.

Членот 14 ја уредува задолжителната писмена форма на договорот.

Согласно член 15 од наведената Уредба, се утврдуваат најниски цени под кои не може да се отуѓува градежното земјиште по пат на непосредна спогодба (составен дел на Уредбата е табеларниот преглед на овие цени).

Во постапката за отуѓувањето на градежното земјиште релевантни се и одредбите на законите и подзаконските акти кои ги регулираат:

- просторното и урбанистичкото планирање - Законот за просторно и урбанистичко планирање („Службен весник на Република Македонија“ бр. 51/05)¹
Според овој закон, за да се изгради објект, потребно е тој да биде планиран во Деталниот урбанистички план за општината кој се донесува во децидно со закон пропишана постапка и да добие решение за локациски услови.
- Денационализацијата - Законот за денационализација - („Службен весник на Република Македонија“ бр. 43/00 пречистен текст)
Со имотот што е предмет на денационализација, не е дозволено располагање, како и искористување на таков имот со кое се создаваат обврски за барателот.

¹ Со стапувањето во сила на овој Закон престана да важи Законот за просторно и урбанистичко планирање (Службен весник на РМ бр. 4/96, 28/97, 18/99, 53/01 и 45/02)

Во согласност со постојните прописи, Министерството за транспорт и врски, по доставено барање за склучување на договор за отуѓување на градежно земјиште по пат на непосредна спогодба, ги презема следните активности:

- Утврдува дали објектот чија изградба ја предлага барателот е предвиден во бараната урбанистичка локација со урбанистичкиот план или на актот што го заменува урбанистичкиот план (за таа цел се прибавува извадок од урбанистичкиот план или на актот што го заменува урбанистичкиот план);
- Утврдува дали предметната локација односно земјиште не е оптоварено со објект или некоја друга градежна структура (објекти, огради, бетонски столбови и сл) – со вршење увид на лице место,
- Утврдува дали за предметната градежна парцела се води постапка за денационализација (врз основа на Уверение за движење на катастарската парцела од Државниот завод за геодетски работи и доказ од Министерството за финансии);
- Утврдува дека Република Македонија е сопственик на соодветната парцела (со прибавување имотен лист од Државниот завод за геодетски работи)
- Ја проценува Инвестициона програма за економско - финансиска анализа, која поднесувачот на барањето за склучување на непосредна спогодба е должен да ја достави до Министерството за транспорт и врски:

Инвестиционата програма ги содржи следниве елементи:

- податоци за инвеститорот: назив, седиште, година на основање, последна судска регистрација;
- податоци за проектот: назив, локација на објектот, дејност, број на вработени, цел на инвестицијата, период на реализација, вкупна пресметковна вредност, структура на средства (основни: градежни работи, инсталации, опрема; обртни: финансиски средства); извори на финансирање (сопствени, странски вложувања и др.);
- поширока анализа за проектот, која содржи: изводливост на проектот, економска оправданост и влијание врз животната средина, анализа на пазарот, планирани вложувања и рентабилност и ликвидност на проектот, како и ефекти од вложувањата во корист на Република Македонија (вработувања, даноци и др.). Ликвидноста се утврдува со проектираниот готовински тек кој го покажува приливот и одливот со цел да се утврди дали проектот овозможува враќање на инвестиционите вложувања, додека рентабилноста претставува елиминаторен критериум во прифаќањето на инвестицијата.

Услови под кои државата продава имот (државен имот)

Продажбата на државниот имот е регулирана со Законот за користење и располагање со стварите на државните органи ("Службен весник на Република Македонија" бр.8/2005), со кој се уредуваат правата и должностите на органите на државната власт во однос на набавката, користењето и располагањето со стварите во државна сопственост и евиденцијата на стварите што како долгорочни средства ги користат органите на државната власт за извршување на работите и задачите во земјата и во странство.

Ствари во државна сопственост што ги користат органите се:

- недвижни ствари - земјиште, згради, посебни делови од згради и други објекти изградени на земјиштето, што како долгорочни средства ги користат органите за извршување на работите и задачите во земјата и во странство.
- движни ствари - опрема, опрема за сообраќај и за врски, специјален и универзален алат и опрема, борбени средства, орудија и опрема кои имаат наменски карактер за одбраната и безбедноста на Република Македонија, опрема за уредување и одржување на канцелариски и други простории и за вршење на технички, деловни, финансиски и други услуги, овоштарници, лозја, хмелници и други повеќегодишни насади, основно стадо, долгорочни нематеријални средства и останати неспомнати средства што како

долгорочни средства ги користат органите за извршување на работите и задачите во земјата и во странство.

Продажба на недвижни ствари

За продажба на недвижните ствари одлучува Владата на Република Македонија.

Продажбата на недвижните ствари се врши со јавно наддавање или со непосредна спогодба.

Постапката за продажба на недвижни и движни ствари ја спроведува Комисија за недвижни и движни ствари.

Продажба на недвижни ствари со јавно наддавање

Во одредбите од член 31 до член 42 од Законот, детално е разработена постапката за продажба на недвижни ствари со јавно наддавање во поглед на објавување на огласот за јавно наддавање, елементите што особено треба да ги содржи огласот за јавно наддавање, постапката за водење на јавно наддавање и за изборот за најповолен наддавач.

Продажба на недвижни ствари со непосредна спогодба

Согласно член 43 од Законот, недвижна ствар со непосредна спогодба може да се продава врз основа на одлука на Владата на Република Македонија, со услов, а заради нејзино користење за определена намена, во случаи на:

- користење на недвижна ствар за определена намена од областа на одбраната и безбедноста на Република Македонија (производи и услуги за потребите на одбраната и безбедноста);
- користење на недвижната ствар за научни, културни и образовни потреби;
- кога со продажба на недвижната ствар се презема и обврска за вработување на работници вработени во органите на државната власт;
- користење на недвижната ствар за потребите на општините и Градот Скопје
- користење на недвижната ствар од здруженија на граѓани и фондации за остварување на непрофитни дејности од интерес за Република Македонија;
- користење на недвижната ствар за изведување на научни, културни и образовни проекти од интерес за Република Македонија;
- користење на недвижната ствар за потребите на организациите и специјализираните агенции на Обединетите нации, Советот на Европа и НАТО.

Исто така, недвижна ствар со непосредна спогодба се продава на непосреден купувач кога на повторен оглас за јавно наддавање недвижната ствар не може да се продаде, при што вредноста на недвижната ствар може да се намали до 40% од вредноста објавена во огласот за првото јавно наддавање.

При тоа, недвижната ствар, предмет на продажба со непосредна спогодба, може да се продаде на лице кое ги прифатило условите и цената на недвижната ствар, определена на начин согласно овој закон.

Меѓу повеќе купувачи кои понудиле еднакви услови и цена за купување на недвижната ствар, изборот на најповолен купувач се врши со ждрепка.

Продажба на движни ствари

Како и кај продажбата на недвижни ствари, продажбата на движни ствари може да се врши со јавно наддавање или со непосредна спогодба .

Продажба на движни ствари со јавно наддавање

Во постапката за продажба на движни ствари со јавно наддавање соодветно се применуваат одредбите на овој закон со кои е уредена постапката за продажба на недвижни ствари со јавно наддавање.

Продажбата на движни ствари со јавно наддавање се врши кога вредноста на движната ствар е над 500 Евра во денарска противвредност.

Продажба на движни ствари со непосредна спогодба

Движна ствар со непосредна спогодба се продава:

- на непосреден купувач кога вредноста на движната ствар е до 500 Евра во денарска противвредност;
- на непосреден купувач кога движната ствар не може да се продаде на јавно наддавање;
- на купувач на недвижна ствар кога движните ствари се во функција на недвижната ствар што се продава.

Целта на законските одредби со кои се овозможува непосредно спогодување е преку определување на случаите и условите во кои може да се склучи непосредна спогодба да се утврди јавниот интерес, односно оваа ситуација да се ограничи само на јасно определени околности кои овозможуваат спроведување на јавниот интерес и остварување на одредени права на граѓаните.

2. Дали Владата може да потврди дека оваа процедура се користи само во исклучителни случаи? Може ли да се објасни во кои случаи била избрана во последните 12 месеци и оправдувањето кое се користи за нејзината примена?

Постапката за отуѓување на градежно земјиште во сопственост на Република Македонија, по пат на непосредна спогодба (детално опишана во одговорот на Прашањето 1) се применува во целост согласно Законот за градежно земјиште и член 13 од Уредбата за начинот и постапката на отуѓувањето, висината на посебните трошоци, на постапките за отуѓувањето и давањето под закуп на градежно земјиште сопственост на Република Македонија.

Министерството за транспорт и врски во периодот од 30.08.2004 до 30.08.2005 година, склучило петнаесет (15) непосредни спогодби, кои се прикажани според правниот основ од Уредбата (оправдувањата се содржани во цитираните одредби од Уредбата):

1. член 12, алинеа 2 (за потребите на верските заедници за изградба на верски објекти предвидени со важечките урбанистички планови):
 - Една (1) непосредна спогодба
 - бр.16-11025 од 10.09.2004 г. за изградба на црква - со Македонска православна црква
2. член 12, алинеа 3 (за дооформување на градежна парцела предвидена со урбанистички план, доколку сопственикот има повеќе од 50% од градежната парцела)
 - Десет (10) непосредни спогодби :
 - спогодба бр.16-4360 од 22.09.2004 г. за изградба на индивидуална станбена зграда на физичко лице Благоја Митевски,

- спогодба бр.16-11885 од 17.12.2004 г. за изградба на индивидуална станбена зграда на физичко лице Ацо Тодоровски,
- спогодба бр. 16-12254 од 29.12.2004 за изградба на градежен објект на Туристичка агенција „Аурора“;
- спогодба бр.16-1492 од 22.02.2005 г. за изградба на индивидуална станбена зграда на физичко лице на Љубомир Јанковски,
- спогодба бр. 16-2899 од 12.02.2005 г. за изградба на градежен објект за технички преглед на возила на АМД „Димчо Панов“,
- спогодба бр.16-13394 од 05.11.2004 г. за изградба на индивидуална станбена зграда на физичко лице Лазар Ристовски,
- спогодба бр.16-2232 од 08.11.2004 г. за изградба на индивидуална станбена зграда на физичко лице Џафери Мехез,
- спогодба бр. 16-11330 од 21.03.2005 г. за изградба на индивидуална станбена зграда на физичко лице Усеин Мелехад,
- спогодба бр.16-2176 од 27.04.2005 г. за изградба на индивидуална станбена зграда на физичко лице Бавтијари Тесат,
- спогодба бр.16-11273 од 27.04.2005 г. за изградба на индивидуална станбена зграда на физичко лице Марија Котушева

Напоменуваме дека при дооформувањето на градежната парцела потребно е сопственикот да има во сопственост 51% од градежната парцела, за да може да му се отуѓи останатиот дел од градежната парцела што е во сопственост на Република Македонија.

3. член 12, алинеа 5 (за изграден објект до 01.02.1996 година без одобрение за градење, а вклопен во урбанистичкот план)

Три (3) непосредни спогодби:

- спогодба бр.16-15322 од 14.02.2005 г. за изградба на индивидуална станбена зграда на физичко лице Арифид Идахие,
- спогодба бр.16-13472 од 19.09.2004 г. за изградба на станови за сопствени потреби за станбена задргуа „Нов Стан“,
- спогодба бр. 16-668 од 13.06.2005 г. .за изградба на индивидуална станбена зграда на физичко лице Благојка Николич.

4. член 12, алинеа 6 (за изградба на објекти на дипломатски конзуларни претставништва, како и организации и специјализирани агенции на ОН и Советот на Европа, по претходна согласност добиена од Владата на Република Македонија и на министерот за надворешни работи)

Една (1) непосредна спогодба:

- спогодба бр.16-9588 од 22.07.2005 г. за изградба на објекти за потребите на Амбасадата на Соединетите Американски Држави во Република Македонија.

3. Дали Владата може да објасни кои постапки беа применети за продажба на државно земјиште на "Рамстор" за изградба на трговски центар и на нафтената компанија "Лукоил" за изградба на мрежа од малопродажни бензински станици?

Продажба на државно земјиште на Турската компанија Коч Холдинг

Турската компанија **КОЧ ХОЛДИНГ**, во 2003 година искажа интерес за нејзино присуство во Република Македонија, со вложување на свој капитал како директна странска инвестиција.

Постапката за продажба на државно земјиште беше спроведена согласно член 13 од Законот за градежно земјиште („Службен весник на РМ“ бр. 53/01) и член 12, алинеа 8 од Уредбата за начинот и постапката на отуѓувањето, давање под закуп и висината на посебните трошоци на постапките за отуѓувањето и давањето под закуп на градежното земјиште сопственост на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр.79/01,38/02и 51/03), што е подетално објаснета во одговорот на прашањето бр. 1).

Конкретно,

1. РАМСТОРЕ МАКЕДОНИЈА ДОО Скопје до Министерството за транспорт и врски на 03.10.2003 година има поднесено барање- предлог бр.16/11096 за купување – отуѓување на неизградено градежно земјиште сопственост на Република Македонија , по пат на непосредна спогодба. Кон барањето е приложена и Инвестициона програма со економска-финансиска конструкција за изградба на мулти функционален и трговски деловен центар на ул. „Мито Хаџивасилев,, б.б. –Скопје, која локација по деталниот урбанистички план е назначена како „Стара железничка станица“-Скопје.
2. По поднесеното барање од РАМСТОРЕ МАКЕДОНИЈА ДОО Скопје, согласно утврдената постапка (детално наведена во одговорот на Прашањето 1), Министерството за транспорт и врски утврдило дека:
 - a. изградбата на објектот е во согласност со Деталниот урбанистички план на општина Центар (Извод од важечкиот детален урбанистички план за предметната локација - бр. 631 од 2.12.2003 година согласно Законот за просторно и урбанистичко планирање („Службен весник на Република Македонија “ бр. 4/96, 28/97, 18/99,53/01 и 45/02)
 - b. градежната парцела која е предмет на отуѓувањето не била национализирана и не е предмет на денационализација (согласно член 72 од Законот за денационализација - „Службен весник на Република Македонија“ бр. 43/00 - пречистен текст) ;
 - c. предметното земјиште е сопственост на Република Македонија (обезбедени нумерички податоци со список на индикации за градежната парцела издадени од Државниот завод за геодетски работи на Република Македонија- бр. 1122/2293 од 2.12.2003 година, врз основа на кои податоци е констатирано дека предметното земјиште во катастарскиот операт е евидентирано на име на Република Македонија – член 14 од Законот за премер и катастар и запишување на правата на недвижностите).
3. Министерот за транспорт и врски ја усвои Инвестициона програма со која се предвидуваат капитални торошоци во износ од 30 милиони евра, директни вработувања од 60-80 лица и креирање на дополнителни 300-400 работни места.
4. На 08.12.2003 година Владата на Република Македонија, даде согласност на министерот за транспорт и врски да пристапи кон потпишување на непосредната спогодба со РАМСТОРЕ МАКЕДОНИЈА ДОО Скопје во врска со неговото инвестирање на градежна локација „Стара железничка станица“ за изградба на трговски центар.
5. Министерот за транспорт и врски и РАМСТОРЕ МАКЕДОНИЈА ДОО Скопје, склучи Договор за отуѓување на градежно земјиште по пат на непосредна спогодба бр. 16-11096 на ден 12.12.2003 година во Скопје (согласно член 13 од Законот за градежно земјиште и член 13, 14 и 15 од Уредбата за начинот и постапката на отуѓувањето,

давање под закуп и висината на посебните трошоци на постапките за отуѓувањето и давањето под закуп на градежното земјиште сопственост на Република Македонија);

6. Договор за отуѓување на градежно земјиште по пат на непосредна спогодба е солемнизиран од страна на нотар, под. ОДУ бр.49/04 на 17.03. 2004 година - (согласно член 44 и 44-а од Законот за вршење на нотарски работи;)
7. Министерството за транспорт и врски, издало градежно-техничка документација за изградба на трговско деловниот објект- член 31 од Законот за просторно и урбанистичко планирање како и член 18 и 19 Законот за изградба на инвестициони објекти („Службен весник на Република Македонија“ бр.15/90 и 11/91 и „Службен весник на Република Македонија“ бр. 11/94,18/99 и 25/99).

Во понамошната постапка издадена е комплетната документација потребна за градењето на објектот.

Лукоил - изградба на мрежа од малопродажни бензински станици

Со писмо од 12 мај 2005 година испратено од генералниот директор на нафтената компанија од Руската Федерација ЛУКОИЛ до македонската Влада се најавува Одлуката на Собранието на ЛУКОИЛ да инвестира во Република Македонија.

Врз основа на искажаниот интерес од ЛУКОИЛ и согледувањата на можностите и потребите на Република Македонија во делот на либерализација на работењето на компаниите во нафтената индустрија, на 14 јуни 2005 година е потпишан Меморандум за соработка помеѓу Владата на Република Македонија и ЛУКОИЛ во кој се наведени обврските на двете страни.

Како што се наведува во Меморандумот, негова цел е подобрување на инфраструктурата на пазарот на нафтените деривати во Република Македонија.

Со Меморандумот, двете страни се согласија да превземат соодветни активности во насока на успешна реализација на најавената инвестиција на корпорацијата, која веќе поседува искуство во соработката со поголем дел од земјите од поширокиот регион.

Меморандумот предвидува ЛУКОИЛ да изгради 40 нови бензиски пумпи и други пропратни службени објекти.

По потпишувањето на Меморандумот, нафтената компанија ЛУКОИЛ: регистрира фирма во Република Македонија под името ЛУКОИЛ МАКЕДОНИЈА која откупи приватни нафтени складишта и покажа интерес за локации за изградба на бензиски пумпи, без разлика на структурата на сопственоста на земјиштето.

Во досегашниот период посочени се десетина локации за кој во овој момент надлежните институции (Државниот завод за премер и катастар и Министерството за транспорт и врски) ја утврдуваат сопственоста на земјиштето. Доколку некоја од посочените локации (градежното земјиште) е во сопственост на Република Македонија, потребно е ЛУКОИЛ Македонија да ги прибави сите документи пропишани според законите на Република Македонија, да достави до Министерството за транспорт и врски Инвестициона програма и да побара купување на градежното земјиште сопственост на Република Македонија врз основа на прописите. До сега не е склучен ниту еден таков договор.

Инаку, целокупниот инвестиционен проект на ЛУКОИЛ се проценува на над 50 милиони евра. Дејноста на Лукоил ќе биде насочена кон обезбедувањето на квалитетни услуги за потрошувачите и јакнење на конкуренцијата во понудата на нафтени деривати. Со оваа инвестиција Лукоил за прв пат во регионот влегува со изградба на сопствен синџир на бензински станици. Се очекува со инвестицијата да се ангажираат и значајни капацитети на

градежната индустрија со која располага Република Македонија. Се цени дека целокупниот инвестиционен проект ќе придонесе во економскиот пораст, отварањето на нови работни места, како и јакнењето на конкуренцијата на пазарот.

4. Дали може да потврдите дека Законот за енергија беше изменет за да се овозможи доделување на концесии преку непосредно спогодување? Кои критериуми се користат за избор на ваквата постапка? Дали е точно дека веднаш по влегувањето во сила на измените на Законот, Владата додели концесија за хидроелектрични центри преку непосредна спогодба?

Доделувањето на концесии на водите е регулирано со Законот за водите („Службен весник на Република Македонија“ бр. 4/98, 19/00, 42/05).

Со Законот за измени и дополнувања на Законот за водите („Службен весник на Република Македонија“ бр. 42/05) се допрецизираат повеќе одредби и услови за доделување на водите под концесија:

- условите и начинот за доделување на концесијата
- можноста и условите за раскинување на концесискиот договор
- одредбите во концесискиот договор
- времетраењето на концесијата и
- роковите и постапката за доделувањето на концесија за хидроелектрични.

Согласно измената на член 155 од Законот за води, концесијата за користење на водите ја дава Владата на Република Македонија врз основа на јавен конкурс, организиран и спроведен според условите утврдени со овој закон и Законот за концесии. По исклучок, концесијата за користење на водата може да се даде и по пат на непосредна спогодба на домашни и странски лица коишто вложуваат средста за изградба на хидроенергетски објекти врз основа на договор со Владата на Република Македонија. Законот ги утврдува условите за склучување на договор за непосредна спогодба. Имено, ваквиот договор може да се склучи со домашни или странски правни лица кои имаат затворена финансиска конструкција за изградба на објектот и обезбедиле финансиска гаранција која одговара на вредноста за реализирањето на објектот. Договорот мора да соржи: обезбедување на локација за изградба на објектот, обезбедување на потребните дозволи, согласности и одобренија за градба и работење на објектот, техничко-технолошки услови, како и услови за заштита на животната средина и природата при изградбата и експлоатацијата на објектот; времетраење на објектот, односно негово користење од страна на вложувачот и можноста за разрешување на спорови пред суд.

Законот натаму детално ја регулира потребната документација која заинтересираните лица за концесија на водите треба да ја презентираат.

Владата на Република Македонија досега нема издадено концесија за изградба на хидроелектрични меѓу кои и мали хидроелектрични.

На 15.06.2005 година потпишан е Протокол меѓу Владата на Република Македонија и словенечката компанија Турбоинститут од Љубљана за структурирање на проект за изградба на 20 мали хидроелектрични, по принципот ДБОТ.

Согласно Протоколот, идниот проект ќе предвиди изградба на 20 мали хидроелектрични, со инсталирана моќност од 70 МВт, и вредност на инвестицијата од 100 милиони евра.

Земајќи предвид дека се детектирани околу 400 локации за изградба на хидроцентрали, потенцијалните инвеститори се покануваат да го искажат својот интерес.

5. Може ли Владата да објасни зошто за време на неодамнешната јавна набавка за доделување на локација за супермаркет во центарот на Скопје постапката беше поништена по нејзиното завршување? Врз која правна основа беше донесена ваквата одлука? Дали имаше жалбена постапка против тендерската одлука? Доколку постоела, зошто Владата не го сочека завршувањето на регуларната жалбена постапка?

Доделувањето на градежно земјиште за локација за изградба на комерцијален објект во Скопје се одвиваше во постапка за отуѓување на градежно земјиште со јавно наддавање, согласно став 2 од членот 13 од Законот за градежно земјиште и членовите 3-11 од Уредбата за начинот и постапката на отуѓувањето, висината на посебните трошоци, на постапките за отуѓувањето и давањето под закуп на градежно земјиште сопственост на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“, бр.79/01, 103/01, 38/02, 51/03 и 95/04). Истата е детално опишана во одговорот на Прашањето 1.

На ден 24.05.2005 година, во средствата за јавно информирање, дадена е Објава за јавно наддавање за отуѓување на градежно земјиште сопственост на Република Македонија за изградба на комерцијален објект спроти Народната Банка на Република Македонија.

Во Објавата се децидно наведени условите за учество на јавното наддавање, во кои не спаѓа и обврската за обезбедување на банкарска гаранција. Ова е обврска на **најповолниот** понудувач/инвеститор кој се обврзува да обезбеди банкарска гаранција на 50% од почетната цена на вредноста на градежната парцела што е предмет на јавното наддавање, која а треба да е специфицирана и наплатлива *до завршувањето на постапката на јавно наддавање* во денарска противвредност.

Истовремено, во точка 24 од Објавата, се предвидува право за незадоволните учесници да изјават приговор до министерот за транспорт и врски во рок од 8 дена од одржувањето на наддавањето. По приговорот одлучува со решение министерот за транспорт и врски.

На 29.06.2005 година, Комисија за спроведување на постапка за јавното наддавање, формирана со решение од министерот за транспорт и врски, ја започна постапката за јавното наддавање. На јавното наддавање пристапија следните учесници:

- ДЕЛТА М, Скопје
- МЕРКАТОР МАКЕДОНИЈА, Скопје
- ВЕРОПУЛОС, Скопје
- ИНТЕР ИНЖЕНЕРИНГ, Скопје.

По извршеното легитимирање на овластените претставници на наведените учесници, претседателот на Комисијата извршил проверка на исполнувањето на условите за учество во постапката за јавното наддавање, при што констатира дека учесниците ДЕЛТА М и МЕРКАТОР МАКЕДОНИЈА, не се во можност до почетокот на јавното наддавање да презентираат банкарска гаранција предвидена во точката 15 од Објавата за јавното наддавање, врз основа на што извршил исклучување на овие учесници од понатамошната постапка на јавното наддавање. По извршеното јавно наддавање помеѓу преостанатите учесници: ВЕРОПУЛОС и ИНТЕР ИНЖЕНЕРИНГ, како најповолен понудувач од страна на Комисијата бил избран ВЕРОПУЛОС.

Комисијата составила Записник и Заклучок од спроведеното јавно наддавање. Записникот и Заклучокот се потпишани од страна на Комисијата и најповолниот понудувач, *со клаузула дека во колку нема приговори Заклучокот ќе биде конечен.*

Врз основа на горесцитираната точка 24 од Објавата, МЕРКАТОР МАКЕДОНИЈА, има дадено приговор на лице место поради негово отстранување од понатамошната постапка за јавно наддавање, а во предвидениот законски рок и МЕРКАТОР МАКЕДОНИЈА и ДЕЛТА М, поднеле писмен приговор.

Со приговорите на МЕРКАТОР МАКЕДОНИЈА и ДЕЛТА М, се оспорува законитоста на спроведеното јавно наддавање. Имено, во приговорите се наведува дека Комисијата неправилно ја применила точката 15 од Објавата, а со тоа и незаконито овие две компании ги отстранила и исклучила од постапката за јавно наддавање со образложение дека банкарската гаранција на износ од 50% од почетната цена на вредноста на градежната парцела требало да ја обезбеди најповолниот понудувач и да ја презентира по завршувањето на јавното наддавање кога ќе се констатира кој е најповолен понудувач.

Согласно став 1 од членот 10 од Уредбата за начинот и постапката на отуѓувањето, давањето под закуп и висината на посебните трошоци на постапките за отуѓувањето и давањето под закуп на градежното земјиште сопственост на Република (Службен весник на Република Македонија бр. 79/01, 38/02,51/03и 95/04) министерот за транспорт и врски по приговорот одлучува со решение кое е конечно со неговото доставување до странките. Согласно Законот за општата управна постапка (член 270, став 2 алинеја 3), ваквото решението е извршно.

Министерот за транспорт и врски по разгледувањето на приговорите, со Решение број 16-8114/05 од 14.07.2005 година истите ги уважува, при што Заклучокот на Комисијата се поништува, а постапката за јавно наддавање е одлучено да се повтори. Ова од причина што банкарската гаранција специфицирана и наплатива до завршувањето на јавното наддавање утврдена во Објавата, треба да ја обезбеди најповолниот понудувач-инвеститор, по извршеното јавно наддавање на кое учествуваат сите четири учесници пријавени по предметната Објава.

Постапувајќи по Решението донесено од министерот за транспорт и врски на 17.8.2005 година се оддржа повторно јавно наддавање. По спроведеното јавно наддавање за најповолен понудувач беше избран ВЕРОПУЛОС Скопје.

За оваа постапка, која од сите учесници во јавното наддавање е оценета како коректна и исправна, не е поднесен приговор, со што се создадени услови за натамошно постапување за склучување на договор со најповолниот понудувач во согласност со позитивните законски прописи.

По спроведеното јавно наддавање на 24.06.2005 година ВЕРОПУЛОС ДООЕЛ Скопје на 26.07.2005 година поведе управен спор пред Врховниот суд на Република Македонија против Решението бр. 16-8114/05 од 14.07.2005 на министерот за транспорт и врски.

ВЕРОПУЛОС ДООЕЛ на 28.07.2005 година поднел и предлог до Основниот суд Скопје I – Скопје за издавање на привремена мерка заради обезбедување на непарично побарување, вон рочиште – да му се забрани на Министерството за транспорт и врски да ја спроведе постапката за јавно наддавање на ден 17.08.2005 година до правосилното завршување на постапката пред Врховниот суд по поднесената тужба. Со решение бр. 2782/03 од 12 август 2005 година Основниот суд Скопје I – Скопје го отфрлил решението поради судска ненадлежност, со оглед на тоа што согласно законите, судот е надлежен да одлучува само во постапка за обезбедување по побарување на парична обврска во управна постапка.

6. Право на сопственост/Експропријација: Можете ли да доставите поединости/детали од Законот за експропријација и за измените усвоени во минатиот јуни? Кои се целите на овој закон и на овие измени? Дали овие одредби веќе стапија во сила? Кои услови треба да се исполнат за експропријација? Кои постапки се применуваат кога државата сака да продаде земјиште на кое таа е само еден од сопствениците? Дали постои можност за жалба против одлуката за експропријација?

Според член 30 став 2 од Уставот на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 52/91), сопственоста и правата кои произлегуваат од неа не можат да бидат одземени или ограничени, освен во случај на јавен интерес утврден со закон.

Според ставот 3 на членот 30 од Уставот на Република Македонија, во случаи на експропријација на сопственоста или во случај на ограничување на сопственоста се гарантира правото на надомест кој неможе да биде понизок од пазарната вредност.

Според членот 8, алинеа 9 од Уставот на Република Македонија, темелна вредност на уставниот поредок на Република Македонија е и уредувањето и хуманизацијата на просторот и заштита и унапредување на животната средина и на природата.

Оваа темелна вредност на уставниот поредок се обезбедува во основа со планирањето на просторот и изградба на објекти на така планираниот простор.

Закон за експропријација

Со Законот за експропријација („Службен весник на Република Македонија“ бр. 33/95; 20/98; 40/99, 31/2003 и 46/2005) се уредува експропријацијата на сопственоста и правата кои произлегуваат од неа на земјиште, згради и други објекти (недвижности) заради изградба на објекти и изведување на други работи од јавен интерес, утврдувањето на јавниот интерес и определувањето на праведниот надомест за експроприраните недвижности (член 1 од Законот).

Јавен интерес утврден со Законот за експропријација е уредувањето, рационалното користење и хуманизацијата на просторот и заштитата и унапредување на животната средина и на природата со изградба на објекти и изведување на работи предвидени со актите за планирање на просторот и тоа:

- изградба на железнички пруги, патишта, мостови, аеродроми и придружни објекти и постројки;
- изградба на центри за производство на електрична енергија, објекти, постројки и водови што се наменети за пренос и дистрибуција на таа енергија;
- изградба на објекти и постројки за поштенски, телефонски и телеграфски сообраќај, постројки за радио и телевизиски врски и информacionи системи;
- изградба на објекти за одбраната и цивилната заштита;
- изградба на гранични премини;
- изградба на објекти и постројки за истражување и експлоатација на рудни и други природни богатства;
- изградба на водостопански објекти и постројки;
- изградба на улици, плоштади, паркинг плацови, паркови и скверови;
- изградба на депонии, пречистителни станици и други објекти за заштита на природата и животната средина;
- изградба на гасоводи, нафтоводи и други водови;
- изградба на водовод, канализација, топлификација, гробишта и други комунални објекти;
- изградба на објекти за образованието, воспитанието, науката, културата, здравството, социјалната заштита и спортот кога дејноста се врши како јавна служба;
- изградба на населби при големи природни непогоди (земјотреси, поплави, пожари и лизгање на земјиште) и преселување на населби (потопување, еколошки причини и изградба на комплексни објекти);
- изградба на објекти за дипломатско-конзуларни претставништва и амбасадорски комплекси или резиденции, меѓународни организации и меѓународни претставништва;
- изградба на службени објекти за државни органи (член 2 став 1 од Законот) и
- изградба на станбени, деловни и стопански објекти предвидени за градење со детални урбанистички планови, заради стекнување на предимствено право на градба на неизградено градежно земјиште. (член 1 од Законот за дополнување на Законот за експропријација „Службен весник на Република Македонија“ бр.46/2005).

Покрај таксативно наброените објекти односно работи од јавен интерес, јавниот интерес за изградба на објекти и изведување на други работи може да се утврди и со друг закон а утврдувањето на јавниот интерес за експропријација на недвижности од особено културно и историско значење определени со закон се врши под услови начин утврдени со посебен закон. (член 2 став 2 и 3 од Законот).

Според член 3 од Законот за експропријација, експропријацијата може да се врши за:

1. Државата - за свои потреби, за потребите на јавните претпријатија основани од државата, јавните фондови, образованието, воспитанието, науката, културата, здравството, социјалната заштита и спортот кога дејноста се врши како јавна (државна) служба;
2. Општините и градот Скопје - за потребите на единиците на локалната самоуправа и за потребите на јавните претпријатија и фондови основани од општините, односно градот Скопје и
3. За потребите на правни и физички лица за изградба на објекти и изведување на други работи од јавен интерес, предвидени во член 2 на овој закон.

Со одредбите од член 4 до член 8 од Законот за експропријација се предвидени двата облици на експропријација и тоа: одземање на сопственоста и правата кои произлегуваат од неа (потполна експропријација) и ограничување на правото на сопственост со установување на право на службеност, закуп, привремено ограничување на правото на користење и привремено заземање заради вршење на подготвителни работи на земјиштето (непотполна експропријација).

Законот за експропријација посебно го уредува и уставното начело на праведен надомест, така што според член 10 од законот, за експропријаната недвижност припаѓа праведен надомест кој не може да биде понизок од пазарната вредност на недвижноста.

Законот за експропријација детално ја уредува и постапката за експропријација која може да заврши со порамнување - спогодба за надомест или со донесување на решение за експропријација (членови 13-20), условите за поништување на решението за експропријација (член 22), како и определувањето и постапката за надомест (членови 23- 41).

Дополнувања на Законот за експропријација

Со Законот за дополнување на Законот за експропријација ("Службен весник на Република Македонија" бр. 46/2005), се дополнува членот 2 од Законот за експропријација, односно се утврдува јавен интерес и за изградба на станбени, стопански и деловни објекти предвидени за градење со детални урбанистички планови, заради стекнување на предимствено право на градба на неизградено градежно земјиште.

Со дополнувањата на Законот се утврдува дека стекнувањето на предимственото право на градба е во општ интерес што е во корелација со уставната одредба од член 30 став 2 дека сопственоста создава права и обврски и треба да служи за добро на поединецот и заедницата.

Со дополнувањата на Законот за експропријација им се дава можност на сопствениците односно сосопствениците кои имаат еднаква или поголема сопственост (најмалку 50% сопственост на градежното земјиште од градежната парцела) во однос на останатите сопственици да остварат предимствено право на градба на градежната парцела доколку недоминантните сопственици го суспендираат нивното право на градба и од неоправдани причини не сакаат да градат заедно со нив (во однос на недоминантните сопственици кои го суспендираат правото на градба на сопственикот со најмалку 50% сопственост на земјиштето од градежната парцела, а сопственикот не може сам да го реализира јавниот интерес предвиден со урбанистичкиот план). Значи, предимственото право на градба е инструмент со кој се овозможува реализација на јавниот интерес во ситуација кога една градежна парцела е сопственост на повеќе субјекти.

(Не)Оправданоста на причините за непристапување кон договор за заедничка градба се ценат во судска постапка за предимствено право на градба. Против одлуката на судот за предимствено право на градба правен лек е жалбата против првостепената одлука на судот.

Исклучок за стекнување на предимствено право на градба кога сопственоста на градежното неизградено земјиште е помала од 50% од вкупната површина на градежната парцела се применува само во случај кога дел од земјиштето на градежната парцела е во државна сопственост, а државата не сака да гради. Во тој случај со предимствено право на градба ќе се стекнат сопствениците на земјиштето во приватна сопственост кои имаат најмалку 50% од приватната сопственост на градежното неизградено земјиште, а начинот на кој се сметаат 50% е определен со членот 45-в од законот (со ова се дава привилегија на приватна сопственост).

Дополнувањата на Законот за експропријација нормираат решенија според кои за стекнувањето на предимственото право на градба одлучува судот според правилата на вонпроцесната постапка. При тоа и во постапката пред судот е запазен и вграден условот дека може да се стекне предимствено право на градба доколку меѓу сопствениците на градежното земјиште не се постигне договор за заедничка градба, но само под услов недоминантниот сопственик од неоправдани причини да не сака да гради.

Одлуката на судот за стекнување на предимствено право на градба е услов да се пристапи кон експропријација-одземање на сопственоста од сопствениците на градежното земјиште што ја сочинува градежната парцела кои не се стекнале со предимствено право на градба.

Експропријацијата на градежното неизградено земјиште заради стекнување на предимствено право на градба може да се врши исклучиво по предлог и во корист на сопствениците на градежното неизградено земјиште кои се стекнале со предимствено право на градба.

За експроприраното градежно земјиште на кое ќе се оствари предимствено право на градба на сопствениците од кои е експроприрано земјиштето им припаѓа паричен надомест кој не може да биде помал од пазарната вредност.

Со одредбите од Законот за дополнување на Законот за експропријација е регулирано и прашањето за поништување на решението за експропријација на градежното неизградено земјиште доколку сопствениците на градежното земјиште кои се стекнале со предимствено право на градба во рок од 3 години не започнат со реализација на градбата. Решението за поништување на решението за експропријација е основ сопствениците кои не се стекнале со предимствено право на градба да бараат поништување на одлуката на судот за стекнување на предимствено право на градба.

Државата може да оствари право на градба под исти услови како и физичките и правните лица. Истата нема никакви привилегии.

Цели на Законот за експропријација и на дополнувањата на Законот

Цел на Законот за експропријација е со закон да се определат случаите на постоење на јавен интерес за одземање и ограничување на правото на сопственост, што како обврска произлегува од член 30, став 2 од Уставот на Република Македонија .

Основна цел на дополнувањата на Законот за експропријација ("Службен весник на Република Македонија" бр.46/2005) се во функција да се даде можност на доминантниот сопственик на градежно неизградено земјиште сам да може да го реализира јавниот интерес за градба по пат на предимствено право на градба во случај кога останатите недоминантни сопственици на земјиштето од неоправдани причини не сакаат да градат.

Со дополнувањето се овозможува реализација на урбанистичките планови, а која реализација во согласност член 3 од Законот за просторно и урбанистичко планирање („Службен весник бр. 51/2005) е во јавен интерес. Ова пак е во корелација со темелната вредност на Уставот на Република Македонија искажана во членот 8 алинеја 9 “уредувањето и хуманизацијата на просторот и заштитата и унапредувањето на животната средина и природата”. Оваа темелна вредност од уставниот поредок може да се реализира само со планирање на просторот и овозможување на изградба на станбени, деловни и стопански објекти на така планираниот простор.

Воедно, со измените се создава можност за реализација на правото на сопственост односно правото на сопственикот на градежно незиградено земјиште да гради на сопствено земјиште согласно јавниот интерес утврден со закон, во случај кога друг недоминантен сопственик на земјиште од градежна парцела му го оспорува/оневозможува ова право на градба (не сака да гради односно од неоправдани причини ја одбива понудата/барањето за заедничка градба со сопственикот кој има најмалку 50% сопственост над земјиштето од градежната парцела со што и штети на доминантната сопственост, а во исто време и на заедницата бидејќи од неоправдани причини не го реализира јавниот интерес).

Според член 30 став 2 од Уставот на Република Македонија, сопственоста создава права и обврски и треба да служи за доброто на поединецот и на заедницата.

Според ставовите 1 и 3 од член 9 од Законот за сопственост и други стварни права („Службен весник на Република Македонија” бр.18/01), сопственикот го остварува своето право на сопственост во согласност со природата и намената на ствартата, како и со општиот интерес утврден со закон, а правото на сопственост не смее да се врши со цел на друг да му се причини штета или тој да се спречи во остварувањето на неговото право.

Тргувајќи од основната уставна определба дека сопственоста создава права и обврски, обврска на сопствениците на градежното земјиште на кое е предвидена градба (станбен, деловен и стопански објект) е и да ја реализираат изградбата во функција на уредувањето и хуманизација на просторот.

5. Законот за дополнување на Законот за експропријација е објавен во „Службен весник на Република Македонија” на 20 јуни 2005 година, а стапи во сила на 28 јуни 2005.

Услови кои треба да се исполнат за експропријација

- постоење на јавен интерес за изградба на определени објекти или изведување на определена работа,
- доказ за обезбедени средства за надомест за експроприраната недвижност,
- (во случај на експропријација заради остварување на предимствено право на градба потребна е и) правосилна одлука на судот за стекнување на предимствено право на градба

Постапки што се применуваат кога државата сака да продаде земјиште на кое таа е само еден од сопствениците

Државата го продава градежното земјиште со јавно наддавање или со непосредна спогодба во таксативно наброени случаи наброени со Уредбата за начинот и постапката на отуѓувањето, висината на посебните трошоци, на постапките за отуѓувањето и давањето под закуп на градежно земјиште сопственост на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“, бр.79/01, 38/02,51/03 и 95/04).

Ако државата не го продаде земјиштето на претходно искажаниот начин, а во случаите кога државата нема интерес за градба или не сака да гради, земјиштето во државна сопственост

ќе му припадне на сопственикот кој остварил предимствено право на градба на начин предвиден во постапка за експропријација.

Овој сопственик согласно правилата во постапка за експропријација утврдени со Законот за експропријација ќе треба да го плати државното земјиште не помалку од пазарната вредност.

Државата во оваа ситуација е во еднаква положба како и приватните правни и физички лица и има исти права и обврски.

Жалба против решението за експропријација

Заштитата на правата на поранешниот сопственик е на две нивоа и тоа:

Прво ниво е можноста против решението за експропријација да се изјави жалба до второстепениот орган - Комисија на Владата на Република Македонија, (член 19 став 1 од Законот за експропријација) и второ ниво – согласно Законот за управни спорови („Службен лист на СФРЈ 4/77 и 36/77 и „Службен весник на Република Македонија“ бр. 44/02) со тужба за управен спор пред Врховниот суд на Република Македонија.

Со Законот за експропријација регулирана е промената на правото на сопственост во јавните книги што може да се изврши после правосилноста на решението за експропријација (член 42). Ова значи дека стекнувањето на сопственоста може да биде само после пресудата на Врховниот суд доколку се користи правниот лек тужба во управен спор.

Како се работи за одземање на сопственост согласно Законот за експропријација се постапува претпазливо и не е доволно само извршно второстепено решение туку се бара и исцрпување и на вонреден правен лек – одлука на Врховниот суд по тужба во управн спор за да може да изврши промена на правото на сопственост.

7. Која формула се користи за пресметка на дивидендата на Македонски телекомуникации, во која државата се уште има малцински удел? Дали за ова се предвидени одредби во Договорот за купопродажба на акции со инвеститорот? Ве молиме да ни го доставите годишниот финансиски извештај на компанијата за 2004.

Во Законот за трговски друштва („Службен весник на Република Македонија“ бр. 28/2004) член 383 точка 2 и член 384 утвредено е дека Собранието на Акционерите ги одобрува: годишната сметка, финансиските извештаи и годишниот извештај за работата на друштвото во предходната деловна година и одлучува за распределба на добивката.

Во член 487 од Законот за трговски друштва се предвидува дека по одобрување на годишната сметка и на финасиските извештаи и утврдувањето на постојната добивка за распределба, Собранието на акционери го определува делот кој што им се доделува на акционерите во форма на дивиденда според правата што ги дава уделот во капиталот на друштвото.

Во истиот член во точка 2) се предвидува дека органот на управување може да исплати дивиденда во износ кој што не ја надминува вкупно остварената добивка искажана со годишната сметка и со финансиските извештаи зголемена за пренесената нераспределена добивка од претходните години или со резервите кои можат да се распределуваат и ако се покриени загубите од предходните години.

Начинот на исплатата го утврдуваат акционерите на Собранието. Плаќањето на Дивидендата се врши со Одлука на Собранието во која е утврден: износот; датумот на евиденција според кој се определува листата на акционери кои имаат право на дивиденда; план за исплата на дивиденда и денот на кој се исплаќа истата и начинот на кој друштвото

ги известува лицата кои имаат право на дивиденда според донесената одлука. Формулата за пресметка на дивиденда и нејзината исплата и распределба базира на материјалните права на сопствениците на акциите утврдени со одлуката за издавање на акциите, видот на акциите, нивната номинална вредност, остварената добивка и одлуките за распределба на добивката во согласност со прописите.

Акумулираната добивка на компанијата АД Македонски телекомуникации, на 31 декември 2004 година, изнесува 8.659.442 илјади денари (140,8 милиони евра) според македонските сметководствени стандарди. Достапноста на акумулираната добивка претставува единствен извор, како и ограничување за дистрибуција на добивката од аспект на исплата на дивиденда на акционерите. Соодветно, акционерите на Компанијата Македонски телекомуникации имаат право на максимален износ на дивиденда, на 31 декември 2004 година, до вредноста на акумулираната добивка, во горенаведениот износ, на наведениот датум.

Износот на дивидендата од 5.834.995 илјади денари (94,9 милиони евра) исплатен во 2005 година се состои од 1.561.573 илјади денари (25,4 милиони евра) кои произлегуваат од добивката за 2004 година и 4.273.422 илјади денари (69,5 милиони евра) кои, согласно можностите во член 487, точка 2 од Законот за трговски друштва, произлегуваат од добивката акумулирана во минатите години.

Иако дивидендите исплатени од Групацијата МТ на акционерите и од Мобимак на МТ, согласно горенаведеното, се однесуваат на резултатите од работењето во 2004 година и во претходните години, истите ќе бидат претставени во финансиските извештаи за 2005 година, бидејќи датумот на одобрување на износот на дивидендата од страна на акционерите беше по датумот на одобрување на финансиските извештаи за 2004 година.

Во Договорот за купопродажба на акции со инвеститорот нема посебни одредби за пресметка на дивидендата на АД Македонски телекомуникации. Во Акционерскиот договор помеѓу Република Македонија и МАТАВ член 4 точка 8, се предвидува дека акционерите се согласуваат дека политиката за дивиденди на АД Македонски телекомуникации се утврдува врз основа на препорака на Одборот на директори, во согласност со законските прописи.

Во прилог се дава финансискиот извештај за 2004 година на АД Македонски телекомуникации.

8. Кои резултати ги постигна Работната група назначена од страна на претседателот на Владата која требаше да ги испита дискреционите права на избраните и именувани функционери и да предложи решенија за намалување на основите за коруптивно однесување (тие требаше да го достават својот извештај во март 2005)?

Владата на Република Македонија на 26 декември 2004 година формира работно тело составено од експерти, министри и претставници на Канцеларијата на претседателот на Владата, со задача да подготват владин проект за дискреционите овластувања на министрите.

Во периодот до крајот на месец март се одвиваше подготовката на анализата од страна на експертскиот тим, а напоредно во министерствата се одвиваа активности за идентификација на дискреционите овластувања во соодветните ресори.

На седницата одржана на 11 април 2005 година Владата ја разгледа и усвои подготвената Информација од експертската група, кој содржи:

I. Поимник во кој се објаснети и дефинирани општите акти на управа, конкретните управни акти и дискреционите овластувања.

II. Насоки за надминување на дискреционите овластувања

III. Динамика на активностите

Динамиката на активностите предвидува три фази:

1. Првата фаза вклучува давање на генерални забелешки за дискрециони овластувања како и насоки за нивно редуцирање. Во оваа фаза се укажува на областите во кои има потреба од интервенција во правниот систем.

Оваа фаза заврши со усвојувањето на претходно споменатата Информација од страна на Владата на Република Македонија .

Експертскиот тим достави преглед по министерства со лоцираните извори на дискрециони овластувања.

2. Во втората фаза експертскиот тим во соработка со министерствата ги разгледува можните решенија за надминување на констатираните дискрециони овластувања. Се остваруваат средби во министерствата (вклучувајќи ги и министрите) на кои, врз основа на изготвените прегледи и на мислењата на експертите, се дискутираат состојбите во нивните области и можните решенија.

Втората фаза е предвидено да заврши до почетокот на месец октомври , оваа година.

3. Третата фаза предвидува процес на конкретни измени и дополнувања во законските и подзаконските акти, кои што ќе овозможат намалување на дискреционите овластувања и нивна транспарентност.

Динамиката ќе се реализира согласно Годишната програма за работа на Владата на Република Македонија .

При одредувањето на динамиката на активностите во намалувањето на дискреционите овластувања на носителите на јавните функции, експертскиот тим посебно водеше сметка дека бројот на прописите (законски и подзаконски акти) со кои тие се регулирани и во кои треба да се интервенира, не дозволува со еден потег или во многу кус временски интервал да се усвојат нови решенија.

Покрај подготовката на овој материјал, експертскиот тим, согласно заклучоците од Владата, дава мислења за предлози на акти кои ги предлага или донесува Владата. Со тоа се обезбедува при предлагањето на нови акти да не се генерираат дискрециони овластувања, односно да се имаат предвид насоките дадени во Информацијата на тимот од март 2005 година.

Според насоките за надминување на дискреционите овластувања содржани во материјалот и лоцираните области каде што е потребно ургентно дејствување, преземени се, меѓу другите, следните активности:

- Подготвен е Предлог за донесување на Закон за надворешни работи со цел уредување на оваа сфера со законски акт.
- Во целост се прифатени измените предложени од експертскиот тим во Законот за општата управна постапка.
- Прифатени се предлозите на експертската група за измени во Законот за градба.
- Дадени се предлози за измени и дополнувања на Законот за виното, кој е во подготовка.
- Изменета е Уредбата за начинот и постапката на отуѓувањето, давањето под закуп и висината на посебните трошоци на постапките на отуѓувањето и давањето под закуп на градежното земјиште.

9. Каков напредок е постигнат во истрагата и гонењето на лицата вклучени во неодамна откриената пирамидална шема за даночна евазија?

Во вршењето на своите законски функции, Финансиската полиција, Министерството за внатрешни работи и Управата за јавни приходи, надлежни за откривање на казниви дела и нивните сторители, открија затајување на значителни износи на даноци од страна на даночни обврзници - трговски друштва, организирано во пирамидални шеми поврзани со трговски друштва наменски основани.

Во рамките на законскиот делокруг на работа погоренаведените органи учествуваа во предистражната постапка-фаза на откривање на кривични дела и нивните сторители и прибирање на докази заради кривично гонење. Во целиот тек на истрагата се одвива континуирана координација и соработка на надлежните органи.

Јавното обвинителство на Република Македонија-Одделение за гонење на сторители на кривични дела од областа на организираниот криминал и корупцијата во откривањето и обезбедувањето на потребните докази за наведените кривични дела ја остварува својата улога согласно член 21, став 2 од Законот за јавното обвинителство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 38/04). Поконкретно, Јавното обвинителство им даде писмени насоки на Бирото за јавна безбедност при Министерството за внатрешни работи на Република Македонија, како и на Финансиската полиција и Управата за јавни приходи за нивното постапување во врска со откривањето и обезбедувањето докази за кривичните дела - Даночно затајување и Перење пари и други приноси од казниво дело.

Од страна на надлежните органи беа преземени сите потребни мерки да се пронајдат сторителите на кривичните дела, сторителите и соучесниците да не се скријат или побегнат. Понатаму, беше извршена анализа на банкарските трансакции со цел да се идентификуваат сите трговски друштва-учесници во организираната шема, беше извршен увид во деловните евиденции на трговските друштва со цел да се откријат и обезбедат трагите на кривичните дела (фиктивни фактури, договори, изводи за извршени плаќања, налози-документи за извршени подигања на парични средства во готово), обезбедени и одземени беа и други предмети што можат да послужат како доказ, и конечно, собрани беа сите известувања од граѓани што би можеле да бидат од корист за успешно водење на кривичната постапка.

Заклучно со 25.08.2005 година поднесени се вкупно 57 кривични пријави против 60 лица.

Сите кривични пријави, без оглед на висината на износот на одбегнат данок, беа доставувани до Јавното обвинителство на Република Македонија-Одделение за гонење на сторители на кривични дела од областа на организираниот криминал и корупцијата-Скопје. Дополнително, поради многубројноста на лицата инволвирани во пирамидалната шема на даночна евазија, се одлучи кривичните пријави за пониските износи на одбегнат данок, да се поднесуваат до надлежните основни јавни обвинителства.

Во Јавното обвинителство на Република Македонија - Одделение за гонење на сторители на кривични дела во областа на организираниот криминал и корупцијата-Скопје, се постапува по пријави за 24 лица за кривично дело-Даночно затајување од чл.279 ст.2 в.в. со ст.1 од Кривичниот законик и кривично дело- Перење пари и други приноси од казниво дело од чл.273 ст.3 в.в. со ст.1 од Кривичниот законик, по 20 кривични пријави од Финансиската полиција и 4 кривични пријави од Министерството за внатрешни работи.

Вкупната вредност на даночното затајување на предметите кои сега се процесуираат во Јавното обвинителство на Република Македонија е 136.878.697,11 денари.

По барањата за спроведување истрага и барањата за проширување на истрага, кои до надлежниот Основен суд ги поднесе Одделението за гонење на сторители на кривични дела од областа на организираниот криминал и корупцијата при Јавното обвинителство на

Република Македонија на погореспонентите лица им се става на товар дека со извршување на кривичното дело - Даночно затајување одбегнале плаќање на данок на додадена вредност во вкупен износ од 46.129.136,33 денари и плаќање на данок од добивка во вкупен износ од 30.765.421,78 денари или по основ на двата вида данок, вкупен износ од 76.894.558,11 денари.

Во досегашниот тек на истражната постапка која ја води Одделението за гонење на сторители на кривични дела од областа на организираниот криминал и корупцијата, по барањата за спроведување истрага и барањата за проширување на истрага, по основ на данок на додадена вредност платен е вкупен износ од 22.450.021,12 денари, а по основ на данок од добивка во вкупен износ од 18.449.975,78 денари или по основ на двата вида данок, вкупен износ од 40.899.996,90 денари. Тоа значи дека 53% од предизвиканата штета причинета на Република Македонија со горенаведените процесуирани случаи во Одделението за гонење на сторители на кривични дела од областа на организираниот криминал и корупцијата веќе е надоместена и таквата тенденција продолжува.

Во поглед на постапките што се водат во основните јавни обвинителства, за истите кривични дела статусот е следниов²:

- во Основно јавно обвинителство во Скопје примени се 31 кривични пријави против 32 лица (19 поднесени од Финансиската полиција и 12 поднесени од Министерството за внатрешни работи) со вкупен износ на одбегнат данок на додадена вредност и данок од добивка од 54.124.171,00 денари.
- Поднесена е една кривична пријава против 2 лица кои одбегнале плаќање на данок на додадена вредност и данок од добивка во вкупен износ од 3.514.181,00 денари и до истражниот судија при Основен суд Куманово поднесено е барање за спроведување истрага.
- Поднесена е една кривична пријава против 2 лица и до истражниот судија при Основен суд Струга поднесено е барање за спроведување истрага, со вкупен износ на одбегнато плаќање на данок од 2.345.787,00 денари.

Тенденцијата на плаќање на данокот во текот на истражната постапка, е резултат на предложените од страна на Обвинителството и прифатени од страна на судот предлози за определување мерка притвор и за привремено обезбедување на средства и имот. Имено, со цел да се спречи натамошното вршење на предметните кривични дела и да се обезбеди враќање на нанесената штета на оштетениот – Република Македонија, по основ на незаконит поврат и незаконито компензирање на данок на додадена вредност и по основ на одбегнат данок од добивка, Одделението за гонење на сторители на кривични дела од областа на организираниот криминал и корупцијата при Јавното обвинителство на Република Македонија во постапката против 13 обвинети лица, поднесе предлози за привремено обезбедување на средства и имот. Овие предлози се однесуваат на привремено обезбедување на средства на правните лица со привремено заплenuвање на парични средства и со привремено замрзнување на нивните банкарски сметки се до завршувањето на постапката. По ваквите предлози, истражните судии, со решенија определија привремено замрзнување на сите банкарски сметки и привремено заплenuвање на паричните средства правните лица се до правосилно завршување на постапката. Што се однесува до мерката притвор, истата без исклучок, беше предложена за сите обвинети лица кои ги имаше во обработка Одделението за гонење на сторители на кривични дела од областа на организираниот криминал и корупцијата при Јавното обвинителство на Република Македонија, таквите предлози од страна на судот беа прифатени. Во понатамошниот тек на постапката во случаите кога обвинетите лица ќе извршеа плаќање на затаениот данок и ќе дадеа гаранција во готови пари, мерката притвор беше укината.

Јавното обвинителство на Република Македонија-Одделение за гонење на сторители на кривични дела од областа на организираниот криминал и корупцијата-Скопје, започна

² Во бројот на лица против кои се води постапка не се сметаат две лица кои се носители на пирамидата, и како соучесници се повторуваат во сите пријави.

преткривична постапка за уште еден „синџир„ на откриената пирамидална шема на даночна евазија кој, до овој момент, опфаќа сопственици и управители на 49 правни лица. Во преткривичната постапка, вклучени се Финансиската полиција, Министерството за внатрешни работи на Република Македонија и Управата за јавни приходи. Со цел откривањето на сите учесници во овој дел од пирамидалната шема, утврдување на идентитетот на истите и обезбедување на потребните докази за извршените кривични дела, Јавното обвинителство на Република Македонија-Одделение за гонење на сторители на кривични дела од областа на организираниот криминал и корупцијата-Скопје, согласно чл.21 ст.2 од Законот за јавното обвинителство, на погореспомнатите органи им даде насоки за постапување во врска со откривање и обезбедување докази за кривични дела - Даночно затајување и Перење пари и други приноси од казниво дело. Координација на постапувањето на истите во врска со откривањето на сторителите и обезбедувањето на потребните докази за наведените кривични дела, ја врши Јавното обвинителство на Република Македонија-Одделение за гонење на сторители на кривични дела од областа на организираниот криминал и корупцијата - Скопје.

Во текот на истрагата во врска со организирани форми на даночна евазија, најголемиот дел од истражните дејствија се преземени, а по преземањето на преостанатиот помал број предложени истражни дејствија, сите истражни предмети оформени по барањата за спроведување истрага, ќе се достават на финансво вештачење, по кое треба да се достават до Јавното обвинителство на Република Македонија-Одделение за гонење на сторители на кривични дела од областа на организираниот криминал и корупцијата-Скопје, на натамошно надлежно постапување. Во зависност од периодот и обемот на незаконското работење на обвинетите лица, во понатамошниот тек на постапката ќе се предлага изрекување на споредна казна - забрана на вршење професија, дејност или должност.

Од досега постигнатите ефекти на постапките во случајот на организирана форма на даночна евазија најзначајни се следниве:

- голем дел од предизвиканата штета причинета на Република Македонија со горенаведените процесуирани случаи веќе е надоместена и таквата тенденција продолжува
- појавата на ваквото незаконито работење на правните субјекти во голема мера е намалена, што го докажува превентивното дејство на преземените активности.

Поднесени се кривични пријави и за друг случај на даночна евазија (која вклучува три трговски друштва), кои се во разгледување во Јавното обвинителство – Одделение за организиран криминал, а во постапка е и случај за злоупотреба на службена должност против инспектор на Управата за јавни приходи – Скопје.

Активностите на сите органи за спроведување на законот во натамошно гонење на сторители на кривичните дела во оваа пирамидална шема продолжуваат – како во поглед на постапките по веќе поднесените кривични пријави, така и во натамошни активности за оформување на нови кривични пријави.

Во преткривична постапка во моментот, изготвени се записници од Управата за јавни приходи, во соработка со Министерството за внатрешни работи, за 60 правни лица за сума од 1.045.268.884,00 денари, исклучиво за кривично дело даночно затајување. Искжаната сума е нето, без да се пресмета камата за неблагоприятна уплата на пресметаниот данок. Сите овие предмети се спроведуваат односно ќе се спроведуваат преку Јавното обвинителство, согласно нивната надлежност.